

Presentació

Cada any preparem, per oferir el dia que l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) celebra la sessió inaugural del curs, aquesta publicació, que és una síntesi d'allò que l'IEC ha dut a terme durant el curs que acaba. Posteriorment, una *Memòria* força més extensa consignarà el detall de tota l'activitat de l'IEC durant aquest període.

El curs acadèmic 2019-2020 ha estat extraordinari per a l'IEC, i això per dues raons. La primera, l'Institut ha patit, com tot el país, la situació derivada de la pandèmia de la COVID-19, de manera que des del 13 de març de 2020 es van haver de tancar les seus de Barcelona (la Casa de Convalescència i l'immoble de Maria Aurèlia Capmany) i les seus territorials de l'Institut, i es van haver de paralitzar les obres del magatzem del carrer de Sant Oleguer. Tot just vam gaudir d'una breu finestra d'activitat en aquestes seus durant unes poques setmanes dels mesos de juny i juliol.

Pel que fa a la segona, el qualificatiu d'extraordinari cal aplicar-lo també al fet que, com es pot comprovar al llarg d'aquesta *Síntesi memòria*, el funcionament de l'Institut, de les seves seccions, de les societats filials i de les fundacions ha continuat, per bé que força alterat en alguns casos, mitjançant el teletreball del personal i les reunions telemàtiques de membres, socis i treballadors. L'Institut s'ha hagut d'adaptar a les circumstàncies i, ultra les angúnies generades per l'epidèmia (que s'ha rabejat en personal i membres de la institució, alguns dels quals lamentablement ens han deixat), la cancel·lació o l'ajornament d'algunes activitats acadèmiques i la impossibilitat de trobar-se presencialment amb els col·legues, la majoria de les activitats, de projectes de recerca i de publicacions s'han dut a terme. Algunes de fonamentals, com jornades i congressos preparats de feia temps, s'han ajornat i es reprendran el curs proper.

No tot ha estat negatiu, però: el personal de la casa s'ha familiaritzat amb el teletreball i els membres, socis i treballadors s'han avesat als sistemes de connexió electrònica per a mantenir les reunions indispensables per a la direcció i la gestió de l'Institut, entre les quals les corresponents a l'Equip de Govern de la Presidència, a les seccions i a les societats filials, al Consell Permanent i àdhuc una sessió del Ple, el plat fort de la qual va ser una taula rodona sobre la COVID-19, amb la participació dels experts Antoni Trilla, Bonaventura Clotet i Martí Domínguez, membres adscrits a la Secció de Ciències Biològiques, i Guillem López Casanovas, membre adscrit a la Secció de Filosofia i Ciències Socials. El resultat és que, si hem de jutjar per les activitats de què aquesta *Síntesi memòria* dona compte, no és aparent que l'IEC hagi patit aquest hiatus de quatre mesos en les activitats.

El tret de sortida del curs 2019-2020 fou la sessió inaugural del curs, en què un membre de la corporació dicta la lliçó sobre un tema de l'especialitat per la qual fou elegit. En aquesta ocasió va ser Eduard Vallès i Pallarès, membre adscrit a la Secció Històrico-Arqueològica, qui ens va il·lustrar amb una conferència titulada «Picasso i la cultura catalana: notes artístiques, humanes i literàries». I ens hi van acompanyar la consellera de Cultura de la Generalitat de Catalunya i fins uns mesos abans vicepresidenta de l'IEC, Mariàngela Vilallonga, i el síndic de l'Alguer, Mario Conoci.

Uns dies abans, l'IEC s'havia sumat a la commemoració de la Diada Nacional de Catalunya de l'Onze de Setembre, al pati de la Casa de Convalescència, amb un acte obert a la ciutadania en què Andreu Mas-Colell, membre adscrit a la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'IEC, va dictar la conferència «El futur de l'economia catalana: brillant o mediocre?». Ens hi van acompanyar Mariàngela Vilallonga, consellera de Cultura; Josep Bargalló, conseller d'Educació, i Natàlia Mas, secretària d'Economia, entre d'altres.

La tercera festa grossa de l'Institut, Sant Jordi, en què tradicionalment es lliuren els premis de l'IEC, es va esdevenir en ple confinament a causa de la pandèmia, i es va haver d'ajornar fins al curs següent. També es posposaren els concerts del cicle *Música al claustre de l'IEC*. Entre les activitats que es pogueren dur a terme, just abans del confinament o en la breu finestra de desconfinament de juny i juliol, destaca l'Any Internacional de la Taula Periòdica dels Elements Químics, celebrada a l'IEC amb

una magnífica exposició, molt visitada per escolars i ciutadans en general, i que no fou l'única que es mostrà al claustre de la Casa de Convalescència. Així mateix, la Societat Catalana de Biologia organitzà en línia un simposi internacional sobre el coronavirus, mentre que poc abans del confinament es pogué celebrar presencialment el tercer congrés sobre «Ciutats mediterrànies» amb el títol «Mobilitat i desplaçament de persones».

El congrés de l'Academia Europaea, hostatjada a l'Institut; el centenari de la Unió Acadèmica Internacional, celebrat a París; l'assemblea anual de l'ALLEA, tinguda en línia; la participació en el centenari de l'Euskaltzaindia; l'acord amb l'Eusko Ikaskuntza per a organitzar unes jornades sobre conflictes territorials a Europa; el projecte CATCAR de recerca sobre la Catalunya carolíngia, transfronterer i finançat pel POCTEFA, i la posada en marxa del programa de recerca de biogenòmica, amb diverses trobades internacionals, són, entre d'altres, activitats dignes de destacar i que indiquen les relacions internacionals de l'Institut, no limitades a col·laboracions acadèmiques sinó també amb implicació de recerques rellevants en els diferents àmbits que l'IEC conrea. En les pàgines que segueixen trobareu totes aquestes informacions, condensades, com s'ha dit, en espera de la seva publicació extensa en la *Memòria 2019-2020*.

També, mentre la situació sanitària ho ha permès, seccions, filials i institucions externes han dut a terme a l'Institut conferències, jornades, congressos, homenatges, presentacions de llibres i altres activitats; posteriorment, les reunions en línia n'han pogut suplir algunes. Vull destacar les reunions de la Presidència amb els delegats territorials de l'IEC i amb els responsables de les vint-i-vuit societats filials.

Al llarg del curs, l'estructura de la corporació ha sofert modificacions pròpies del tarannà de l'Institut: l'ingrés de nous membres numeraris i corresponents quan s'han esdevingut baixes entre els membres pel pas a emèrit o per defunció; canvis en les juntes de govern de les seccions i de les societats filials, etc. També hem hagut de lamentar el traspàs de membres. L'Institut d'Estudis Catalans integra aquests canvis i continua treballant en la seva missió, que aconsegueix des de fa més d'un segle, malgrat maltempsades com la d'aquest curs (i altres de molt pitjors, com les derivades de la dictadura de Primo de Rivera, de la Guerra Incivil i de la llarga dictadura de Franco).

Els projectes de recerca i les publicacions són la raó de ser de l'Institut. Aquest també fa, quan ho creu necessari, declaracions públiques en relació amb la llengua, la ciència o la política que afecta els Països Catalans. De bracet amb institucions, universitats, acadèmies i entitats, i integrat en organismes internacionals, l'IEC persevera en la lluita persistent i constant per a contribuir a fer conèixer el patrimoni històric, lingüístic, cultural i natural dels Països Catalans i per a fer de la societat catalana una societat més culta i més lliure.

JOANDOMÈNEC ROS

President de l'Institut d'Estudis Catalans

Octubre del 2020